

MÁTYÁS ZSOLT IMRE

Az utolsó vonal

Napok óta megállás nélkül rajzoltam: görbéket, vonalakat, köröket, ellipsziseket, csigavonalakat, örvényeket, utakat. Satíroztam, összekötöttem pontokat. Találkozások? Útközetek? Nem ettem, csak vizet ittam, mégis úgy éreztem, egy örökkévalóságig bírnám ezt csinálni. Csak ezt, és többé semmi mást. Számoztam, számoltam, töröltem, újrakezdttem. Formák, sarkok, szögek, félkörök, spirálok, testek, színek, minden ott kavargott előttem, mintha a Teremtő egy hatalmas üstben kozmikus zakuszkát rotyogtatna, és én lennék a kukta, aki kavargatja ezt a... gyuvecset.

...és akkor... egy picit elmozdult minden. MINDEN. Csak épp egy másodpercnyit az óralapon, egy foknyit a földgömbön, egy fényévnit a Galaxisban, egy világevnyit az univerzumban. Csak épp egy picit. Annyit csak, hogy a szfinx feje fölött nem az Északi-csillag ragyogott, hanem az Aldebaran. Mintha megszédültem volna: álltam a kapuban, a kígyó a lábam előtt tekergőzött, az oltárkő fölött szikrázott a kristálykorona, amint az északkelet felől beömlő fény megtört rajta. Káprázott a szemem, egy pillanatra elvakultam. De belül világosság volt. A külső fény áradt szét bennem és a fülemben lüktetni kezdett a vér. Lehajoltam, és fejénél fogva megragadtam a kígyót. Megmerevedett. Mintha jéggé dermedt volna. Egy villanás és már egy virágba borult vándorbot volt a kezemben. „A kilencszeres áldás!” – zúgott a fülemben. A kilencszeres áldás! De a mérleg másik serpenyőjében ott feküdt csendesen összetekeredve a kilencszeres bukás is. Így került egyensúlyba minden. Bennem pedig ott kavargott, forrt a választás: a két pólus... És bennem kavargott a kérdés is: vajon a két pólus, fent vagy bent, egyesül-e a háromban? Ez volt a választás: fent vagy bent. Fény vagy sötét? Könnyű vagy nehéz? Élet vagy halál? Lélek vagy sár?

Rajtam kívül senki sem volt már, mind elmentek, nem bírták szusszal, kidőltek. Kiürült a világ körülöttem, csak a madarak maradtak, hogy énekükkel emlékeztessenek: nem vagyok egyedül a teremtésben.

Aztán elkezdett esni az eső, először csak csepergett, majd lassan egyre sűrűbb és sűrűbb lett, zuhogott, ömlött fentről a langyos áldás, és mosta belőlem a krétarajzokat, az összes munkát és tervet, amit valaha is kitaláltam és megrajzoltam, addig mosott, míg nem maradt bennem egyéb, mint egy hatalmas fehér munkatábla, aminek közepén egy meztelen ember állt

**MÁTYÁS ZSOLT IMRE szí-
nész, rendező (1968,
Marosvásárhely). 2013
óta közöl írásokat a
Váradban és az Erdélyi
Riportban.**

háttal nekem. Sokáig néztem azt a meztelen alakot, miközben egyre esett az eső, negyvenkét napig néztem, és körülöttünk a világ lassan megtelt vízzel. Lebegtünk a semmi felett, mint a kezdetek kezdetén, a munkatábla közben szép lassan tutajjává változott. Éjszakánként körülöttünk a víz felszínén felizzott egy tűzkör, ami hajnalig égett kék-zöld-vörös lángokkal és távol tartotta tőlünk az összes tengeri szörnyet, leviathánt, no meg a démonokat: a szarvas fejűt, a sörényest, a szárnyast és azt a kétlábú, zöld szemű, hosszú hajjú fura lényt, amit nőnek neveznek, a parasztok valami Lilithként, a míveltebbek a habokból megszülető Vénuszként emlegetik, tudják, az a bizonyos fatális fámma, akinek nyomában mézbe forgatott láva ömlik szét az ember fiának ereiben. Mikor letelt negyvenkét nap, a meztelen férfi szembefordult velem. A meglepetéstől szólni sem tudtam: én magam álltam a tábla közepén!

Aztán minden átmenet nélkül elállt az eső és mi továbbra is ott ringatóztunk a hatalmas tenger kellős közepén további negyvenkét napig. Negyvenkét nap után a víz eltűnt a földről, mintha nem is esett volna. A föld felszínét hatalmas repedések barázdálták és a levegőben finom vörös porfátyol lebegett körös-körül. Földbe gyökerezett lábakkal álltam és tátott szájjal bámultam meztelen önmagam. És ez az *önmagam* egyszer csak elindult felém. Mozdulni sem tudtam. Ő csak jött feltartóztathatatlanul, annyira határozottan, hogy az volt az érzésem, átgyalogol rajtam. Amikor hozzám ért, egyszerűen belém olvadt. Hatalmas lélegzetként hatolt belém, hogy azt hittem, menten szétreped a tüdőm. Mint amikor az újszülött először vesz lélegzetet. Most bőgnöm kellene? Nem volt hangom.

Fejem felett a füstszínű félhomályban szabályos időközönként halk sípszó jelzi a ritmust. Nem a tangóét, az enyémet. Hallga' csak: a ritmus tulajdonképp belőlem lüktet. Én magam vagyok a ritmus, a sípszó és a hozzáköttött diagram csak egyszerűen anyagi formát ad neki. A lelket én szolgáltatom. Mintha belém költözött, rám csavarodott volna a rajztábláról az összes vonal: tele vagyok mindenféle huzalokkal, drótokkal, vékony műanyag tömlővel. Bal könyökhajlatomban eltűnik egy ilyen tömlő, a színe kék, jobb könyökhajlatomból kijön egy tömlő, a színe piros. Két meridián, az egyik a tragikus vénámba bújik be, a másik a komikusból távozik. Groteszk autópálya az ember teste, mindenféle gyanús elemek futkároznak rajta, benne. Időnként valahol keletkezik egy dugó, és abban a pillanatban hatalmas felfordulást okoz. A teljes mentőegység a helyszínre vonul, kivéve egyet. Az távolról, hűvösen, passzívan szemléli a nyüzsgést. Tudja, hogy úgymint ideig-óráig tartható fenn csupán a dugómentes közlekedés, aztán valahol így is, úgy is keletkezik egy újabb. Mire való ez az állandó riadókészültség? Minek arra a rövid időre? Nem jobb lenne nyugalomban létezni, távol ettől az életnek nevezett katyvasztól? Mondjuk, egy tengerszem kristályvízű tükre fölött lebegni, mint a kezdetekkor, amikor még sem földek, sem hegycsúcsok nem valának, és nem kellett külön elválasztani a világosságot a

VIP névjegykártya már vörös árkot égetett a bőrömbé. Kezd nagyon elviselhetetlennek tűnni ez a vidámparki muri. Pedig csak annyi kellene, hogy megrázzam magam, és megszűnne minden! De nehéz, nagyon nehéz! És közben telik az idő! És a sípszó még mindig eléggé tiszta, bár egy picit szaporább, mint előbb. És mi ez a fura émelygős-savanykás íz a számban, a nyelvem mögött? Vér? Nem, nem, nem... Azt túlon túl ismerem. A kéknek különben is fanyarabb az íze. Netán félsz? Majom! Mennyit hóbörögtél, hogy a halál csak egy küszöb, egy kapu, most pedig összezsínálod magad? Pedig csak valóban annyit kellene tenned, hogy könnyedén belököd azt a lengeszárnyú pókhálóajtót, mint egy dandy, egy Bob herceg, vörös rózsával a fogaid közt, és egy diszkrét köhintéssel magadra vonod a figyelmet:

– *Helló, picinyeim! Megjöttem! Pezsgőt mindenkinek!*

És a tánckar első bugyogós fekete bőrű nőjét magadhoz ölelve máris jöhetne a mennyei dansz mákábr. De nem, nem vagy képes rá, öregem, mert nem írni, hóbörögni kell erről, hanem bemerészkedni. Bemerészkedni?! De hová?! *Hát magadba, fiam!* Jaj, ez a hang megnyugtató, és máris melegebb van. A sípolás is szabályosabb, a diagram sem annyira hektikus. Hm, s az a huncut gyufa valahogy nem akar végigégni! Valami nagy disznóság van itt készülődésben, valami hülye farsangi tréfa. Á, sejtem már! Nem vágtok át, bitangok! Na, hol vannak a férfinénik, meg hol van tizennegyedik Lajoska, meg izé, az a sánta festő, a tulúz lotrek, és hol bujkálnak a gőzölgő abszint zöld páriái, lá gulü a kontinensnyi seggével, barátaim az ingoványban, elvtársaim a gályán? És ki az az örült don kihóté, aki egy hóna alá szorított ejfeltoronnyal a mulen rúzs forgólapátját megtámadja? Milyen előadás ez, uraim? Melyik plakátra nyomtattak ki minket? Hagyják már abba ezt a nyavalyás kánkánt! Nem volt még főpróba sem, így nem lehet bemutatót tartani ég és föld között! És különben is tévedés van a kréta körül: ha jól tudom, nincs szülinapom! Minek köszönhetem ezt a mókát?! Hahó, van itt egyáltalán valaki?! Hahó!!!

– *Van, fiam!!! ÉN vagy itt, és hiszed, nem hiszed, ez a nap az új születésnapod. Kapsz egy tortát is. Most megint csak egy gyertya lesz benne. Jól gondold meg, mit kívánsz majd, amikor elfűjöd!*

Pár pillanatig fogalmam sem volt, hol vagyok, aztán lassan tisztulni kezdett a kép. A hajókabin közepén hevertem, körülöttem papírlapok és színes kréta mindenfelé. A táblán egy rajz, az utolsó, amit majdnem befejeztem. Negyvenkét éven és negyvenkét napon keresztül rajzoltam ugyanazt a rajzot, és sose sikerült befejeznem. Mindig javítanom kellett valamit rajta. Hol hozzátettem egy-egy vonalat, árnyékot, hol meg kitöröltem. Sosem volt teljes a kép. És most végre elérkeztem az utolsó mozdulathoz. Egyetlen vonal hiányzott már csak. Egy apró kövecske a mozaikból. A zárókő, amit negyvenkét évig csiszolgattam magamban, de sosem mertem a helyére illeszteni. Mintha féltem volna az utolsó pillanattól. Mint egy táncos, aki egy életen

keresztül táncol egyetlen tangót, de sosem fejezi be. A vége előtt egy lépéssel mindig megáll, mert tudja: az utolsó lépés az maga a Halál. Azt csak AKKOR lehet megtenni. Talán én is attól rettegetem, hogyha a helyére kerül az utolsó vonás, többé már nem lesz értelme tovább rajzolni, tervezgetni. Mi lesz utána? Amikor minden vonal összeér? Lehet, hogy eljött az AKKOR? Amikor az utolsó lépés következik már csak? Most hihetetlenül lelassul minden. A negyvenkét év viszont hihetetlenül gyorsan elrepült.

Hm... A helyzethez képest derűsen állapítom meg: soha életemben nem éreztem magam ennyire könnyűnek. Mondjuk, nem is igen csodálkozom ezen. Hiszen a kréta nem túl kalóriadús. Lázat idéz elő, azt is csak addig, míg az ember megkapja a felmentő igazolást. Na de meddig lehet folyton felmentő igazolásért folyamodni, drágáim? Meddig tart a hitel? *„Teheted, mit teszel, hisz van, aki túrje”** – úszik valahonnan elmém pocsolyájára ez a blőd szöveg. Vagy netán egy versidézet? Ūristen, de bunkó vagyok, hisz ezt az a nyomorult Garcilaso de la Vega izzadta ki egy vagy száz gyötrelmes éjszakán, amikor őt is veszélyesen megközelítette az a hírhedt fatális fámma. *Nincs új a nap alatt, uraim! Mindig ez történik. Egyszer csak megérkezünk egy újabb kikötőbe. Mindig reggel érkezünk. Egyikünk mindig kiszállsz, másikunk mindig tovább hajózok. Mindig így történik* – nyalogattam a szám szélét, miközben az álmai virágtengerén ringatózó nőt bámultam kiégett szemekkel. Igen, az a bizonyos fatális fámma, akinek nyomában mézbe forgatott láva ömlik szét az ember fiának ereiben, az most ott feküdt meztelenül a függőágyban és lágyan ringatózott a hullámok ritmusára, minden lélegzetvételével kisebbfajta földrengést idézve elő a gyengébb idegzetű és labilisabb lelkületű vízi és szárazföldi teremtmények ártatlan tömegében, miközben a hajó épp kikötni készült. De a hullámozás erős volt, nem lehetett eléggé megközelíteni a kikötőt. *Sebaj, süvöltött a kapitány vidáman a hangosbmondóba, majd horgonyt eresztünk az öböl közepén!* A nő lustán hasra fordult, feltárva gyönyörű hátának itt-ott apró barna anyajegyekkel tarkított bársonyos mezejét. Olyan volt, mint egy kifeszített vászon, ami vágytól remegve várja, hogy végigszántson rajta az írón. Kezemben izzadt a zsírkréta, amit hónapok óta használtam, és ami sehogy sem akart elfogyni. Hát már sosem lesz vége?! A hullámozás önkéntelenül közelebb lódított a függőágyhoz. Nem volt menekvés: a kréta már megtalálta az első két anyajegyet, és összekötötte őket egy viszonylag egyenes vonallal. Fel se ocsúdhattam első meglepetésemből, a kréta máris tovább siklott a következő pigmentpötty irányába. Majd a negyedik, az ötödik következett... mind megannyi kikötő vagy sziget ezen a hullámozó, háborgó óceánon. Ūrült tempóban táncolt a kréta a nő hátán, egyik pontról rohant a másikra, árnyékok villódzása, görbék, egyenesek gyors váltakozása, megint szédültem, émelyegtem, szemem előtt időnként elsötétedett a világ, de nem bírtam megállni. Aztán végre elfogyott a kréta. Lihegve kapkodtam a levegőt, felhajtottam a múlt századból itt felejtett konyak utolsó cseppjeit, és hátamat a kajüt oldalának vetve

* Gabriel García Márquez: *A szerelemről és más démonokról*.

próbáltam összeszedni magam és szerteszóródott gondolataimat. Ekkor a nő ásítva ébredt, nagyot nyújtózva felült háttal nekem, a függőágyban. A hátról... a saját arcmásom bámult vissza rám! *Na, hogy sikerült?* – villantotta rám válla fölött rettenetes zöld tekintetét a bestia. *Kissé csiklandoztál álomban, drágám!* – dorombolta macskamódra, miközben kíváncsian vizsgálta a hátát a fejem fölött lógó tükörben. *Ügyes vagy! Pontosan ezt a tetkót álmodtam magamnak a teremtés kezdete óta,* mosolygott kajánul. *Mindig tudtad, hogy csak én hozhatom ki a legjobbat belőled...* és felém dobta az almát. Röptében kaptam el a gyümölcsöt a számmal, mint egy kutya. De figyelmetlen voltam és a fejem a deszkafalnak csapódott. Akkorát kondult, mint egy hatalmas harang. A fal kettényílt, a szobát egyszerre friss levegő árasztotta el, és hangos tücsökcirpelés töltötte be a teret. Jólesik a friss levegő, kellemesen hűti túlforrosodott halántékomat. Tétován körbenézek, a hely ismerős, de egyáltalán nem vagyok benne biztos, hogy ébren vagyok. Semmi sem garantálhatja, hogy nem egy újabb álom veszi kezdetét. Révetegen meredek az órára. Nemsokára éjfél. Most indul útjára az utolsó intravénás lélekvíz. Volt nappal, és lőn estve. Mindjárt letelik a negyvenkét nap. És UTÁNA már semmi sem lesz olyan, mint ELŐTTE.

De vajon lesz-e egyáltalán UTÁNA?

Elalvás előtt még egyszer sikerül körülnéznem, de hiába keresem, a fatális fámma felszívódott. Ezúttal sem vitt magával. Csak az illatából hagyott valamit emlékeztetőül a zsigereimben.

Szempilláim ólomsúlyúak. Ereimben szétárad a *fluidum vitae*. A hajó orra lassan a hullámok fölé emelkedik. Elhagyjuk a kikötőt.

Úgy látszik, maradt még vonal a krétában...